

3. SINIF 6. ÜNİTE

ÇALIŞMA FASİKÜLÜ

FEN BİLİMLERİ

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Bu çalışma fasikülü,
Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından,

Ankara Ölçme Değerlendirme Merkezi,
Adıyaman Ölçme Değerlendirme Merkezi,
Karaman Ölçme Değerlendirme Merkezi,
Kastamonu Ölçme Değerlendirme Merkezi,
Mardin Ölçme Değerlendirme Merkezi,
Sakarya Ölçme Değerlendirme Merkezi,
Trabzon Ölçme Değerlendirme Merkezi,
Tunceli Ölçme Değerlendirme Merkezi,
Van Ölçme Değerlendirme Merkezinin

katkılarıyla hazırlanmıştır.

Bu çalışma fasikülünün dizgi ve tasarımı
Veri Analizi, İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanlığı tarafından yapılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif Ersoy

ANDIMIZ

Türküm, doğruyum, çalışkanım.

İlkem küçüklerimi korumak, büyüklerimi saymak; yurdumu, milletimi özümden çok sevmektir.

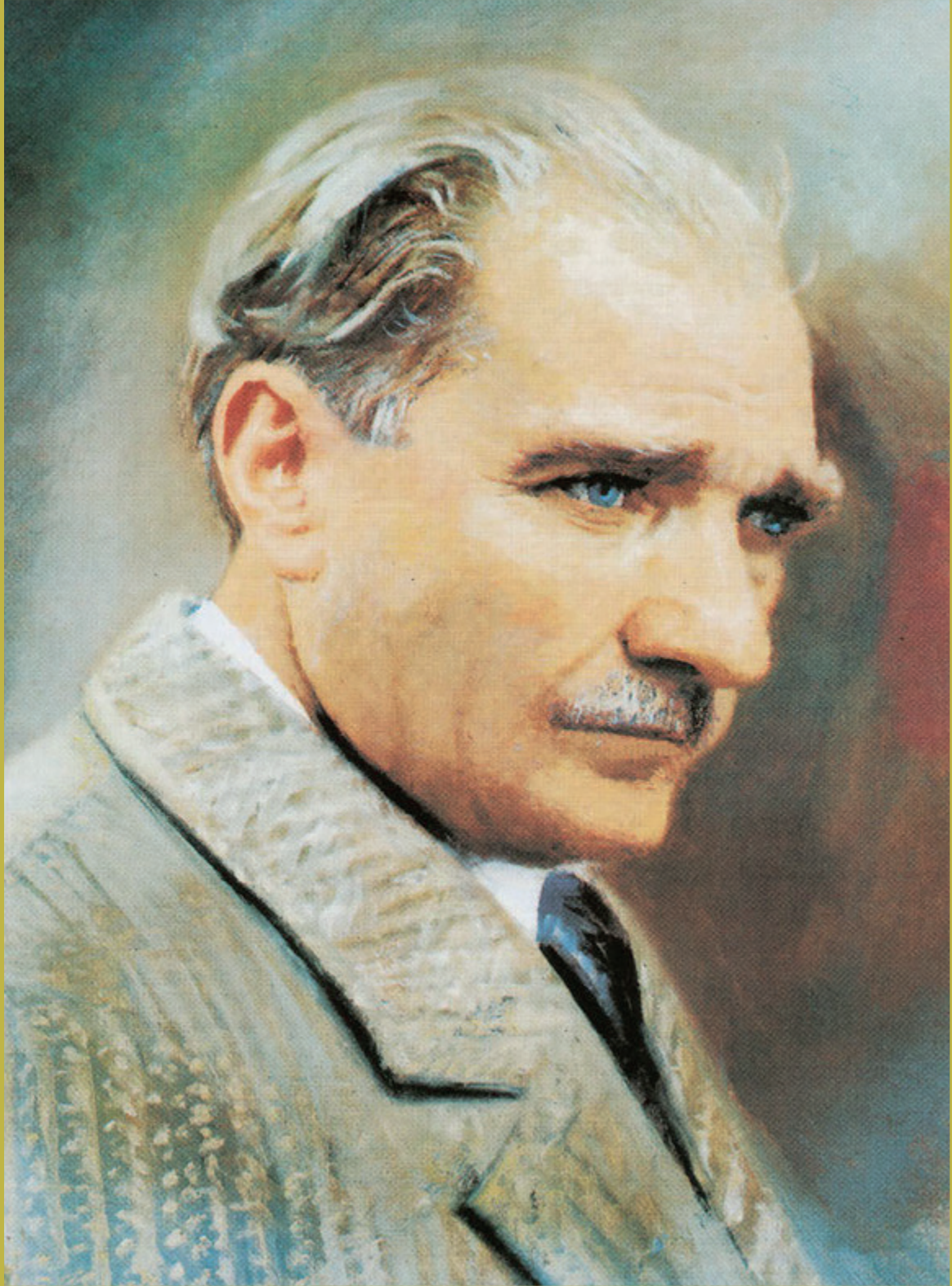
Ülküm yükselmek, ileri gitmektir.

Ey Büyük Atatürk!

Açtığın yolda, gösterdiğin hedefe durmadan yürüyeceğime ant içerim.

Varlığım Türk varlığına armağan olsun.

Ne mutlu Türküm diyene!

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

1. Öğrenciler canlı ve cansız varlıklarla ilgili aşağıdaki bilgileri vermişlerdir.

Cansız varlıklar
kendi kendine
çoğalamaz.

Ali

Bitkiler kendi
besinini kendi
yapar.

Aslı

Canlılar yaşamları
boyunca büyümeye
devam eder.

Yusuf

Hava, toprak ve su
da canlıdır.

Yaren

Buna göre öğrencilerden hangilerinin söylediği doğrudur?

- A) Yalnız Yusuf
- B) Ali ve Aslı
- C) Aslı ve Yusuf
- D) Ali, Aslı ve Yaren

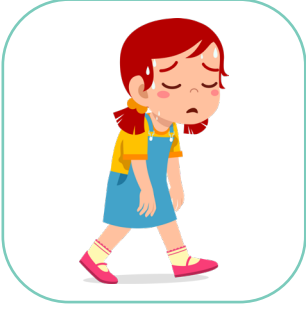
2. Aşağıdaki görselde aynı bölgede yaşayan bir ağaç ve keçi verilmiştir.

Buna göre bu iki varlık için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Her iki varlık da canlıdır.
- B) Keçi hareket edebilirken ağaç hareket edemez.
- C) Ağaç yaprakları ile keçi ise akciğerleri ile solunum yapar.
- D) Keçi besinini bitkilerden sağlarken ağaç besinini kendi üretir.

3. Aşağıdaki canlılara ait bazı özellikler görsellerin altında verilmiştir.

Terleme

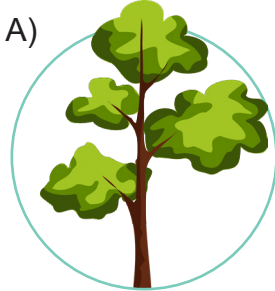

Yaprakların dökülmesi

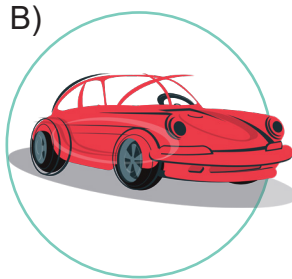
Buna göre görsellerde canlıların ortak özelliklerinden hangisine dikkat çekilmiştir?

- A) Tepki verme
- B) Hareket etme
- C) Boşaltım yapma
- D) Solunum yapma

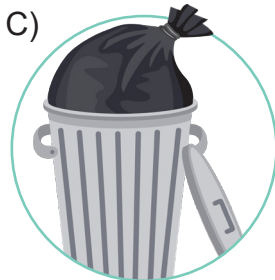
4. Aşağıdaki varlıklardan hangisi kendi türünü devam ettirmek için çoğalır?

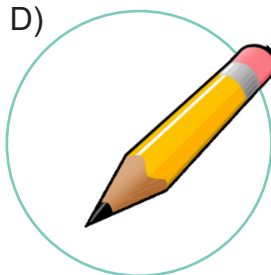
Ağaç

Otomobil

Çöp kutusu

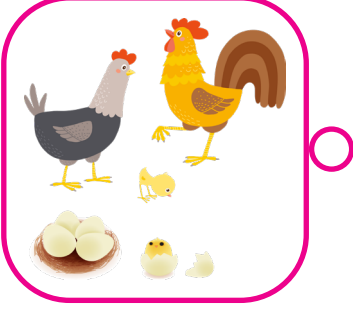

Kalem

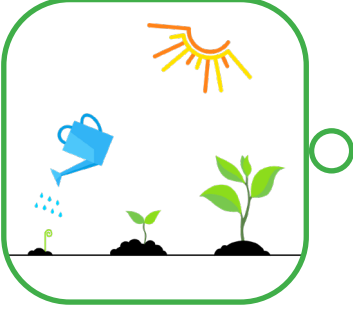
5. Aşağıda canlıların bazı ortak özellikleri verilmiştir.

☐ Büyüme

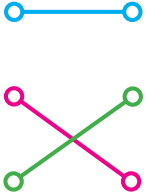
☐ Üreme

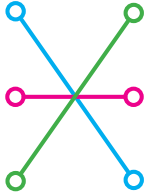
☐ Beslenme

Bu özellikler, ilgili görsellerle eşleştirildiğinde çizgilerin görünümü nasıl olur?

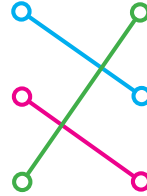
A)

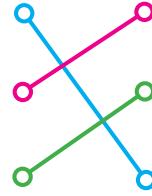
B)

C)

D)

6. Aşağıdakilerden hangisi canlıların ortak özelliklerinden birisi değildir?

- A) Büyümek, gelişmek için enerjiye ihtiyaç duyarlar.
- B) Kendilerine benzer canlılar meydana getirirler.
- C) Kendi besinlerini kendileri yaparlar.
- D) Boşaltım yaparlar.

7. Bir öğrenci canlı ve cansız varlıkları sınıflandırmak için çeşitli örneklerin yer aldığı notlar hazırlıyor. Ancak sınıflandırmasında yanlışlık yaptığını fark ediyor.

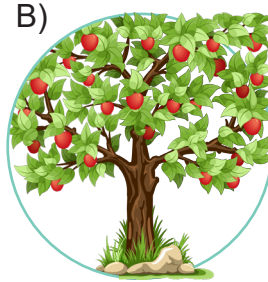

Buna göre öğrenci, yazdığı hangi örneklerin yerini değiştirirse sınıflandırması doğru olur?

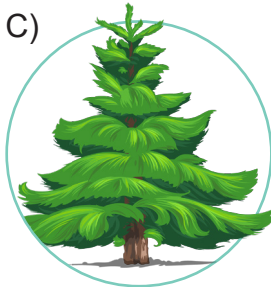
- A) Ayçiçeği - Su
B) Kurbağa - Salyangoz
C) Toprak - Su
D) Toprak - Salyangoz
8. **Aşağıdakilerin hangisinde canlıların boşaltım özelliğine yönelik bir örnek vardır?**

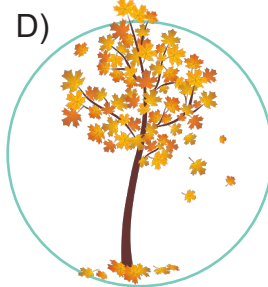
Ayçiçeğinin güneşe dönmesi

Elma ağacının tohum oluşturmaları

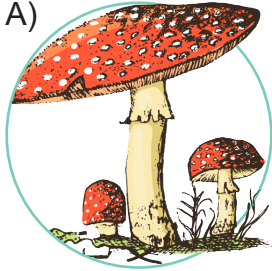

Çam ağacının solunum yapması

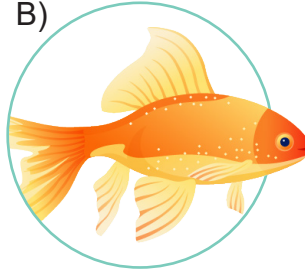

Çınar ağacının yapraklarının dökülmesi

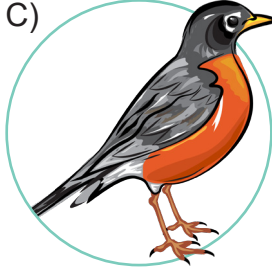
9. Aşağıdakilerden hangisi beslenme yapamaz?

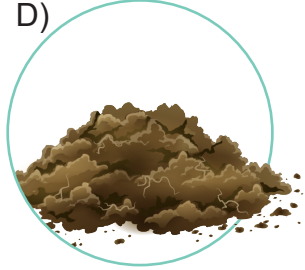
Mantar

Balık

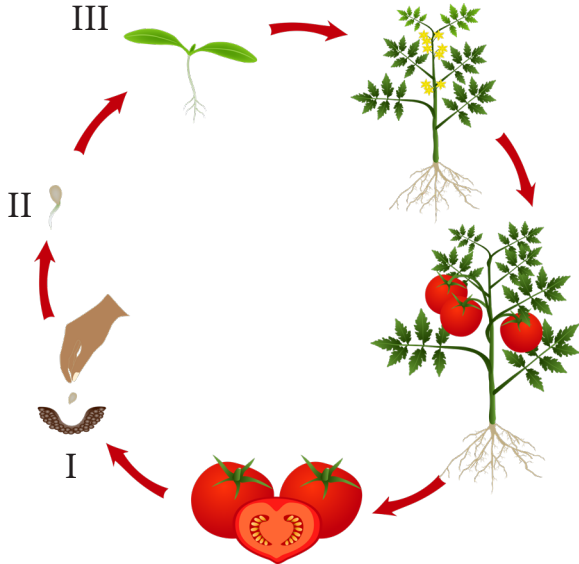

Kuş

Toprak

10. Aşağıda bir bitkinin yaşam döngüsü verilmiştir.

Bu bitkinin yaşam döngüsünün I, II ve III numara ile gösterilen evreleri aşağıdakilerden hangisidir?

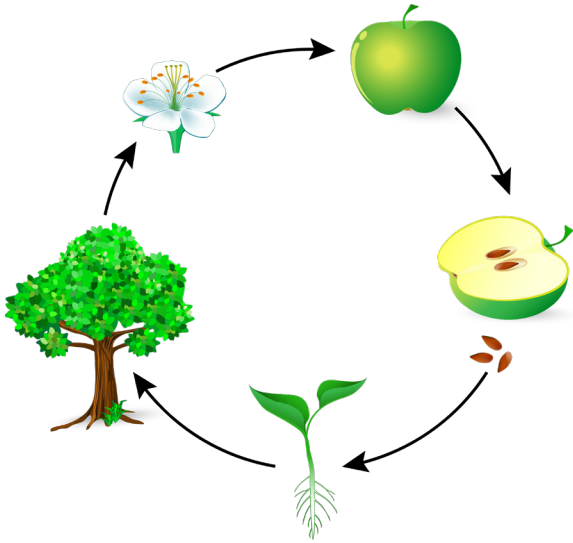
I	II	III
A) Tohum	Genç bitki	Çiçek
B) Tohum	Çimlenme	Genç bitki
C) Çimlenme	Genç bitki	Çiçek
D) Çiçek	Çimlenme	Genç bitki

11. Bitkiler belirli bir yaşam döngüsüne sahiptir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir tohumun bitkiye dönüşmesi sırasında gözlenen ilk olaydır?

- A) Köklerinin çıkması
- B) Çiçeklerinin oluşması
- C) Yapraklarının büyümesi
- D) Kendi tohumlarını üretmesi

12. Aşağıda bir elmanın yaşam döngüsü verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Elmanın çekirdekleri tohumlarıdır.
- B) Ağacın büyümesi için su da gerekir.
- C) Çiçekler gelişir ve meyveyi oluşturur.
- D) Tohumun çimlenmesi için güneş ışığı gereklidir.

13. Aşağıda bir bitkinin yaşam döngüsünü oluşturan evreler verilmiştir.

- ♥ Erişkin bitki
- ◆ Tohumun çimlenmesi
- Tohum
- ★ Genç bitki

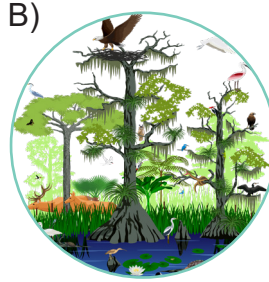
Bu evrelerin doğru olarak sıralanmış hâli hangisidir?

- A) ● ★ ◆ ♥
- B) ◆ ● ♥ ★
- C) ● ◆ ★ ♥
- D) ◆ ★ ♥ ●

14. Şehir merkezinde yaşayan Ebru, yakın çevresinde aşağıdakilerden hangisine sıklıkla rastlamaz?

Alışveriş merkezi

Millî park

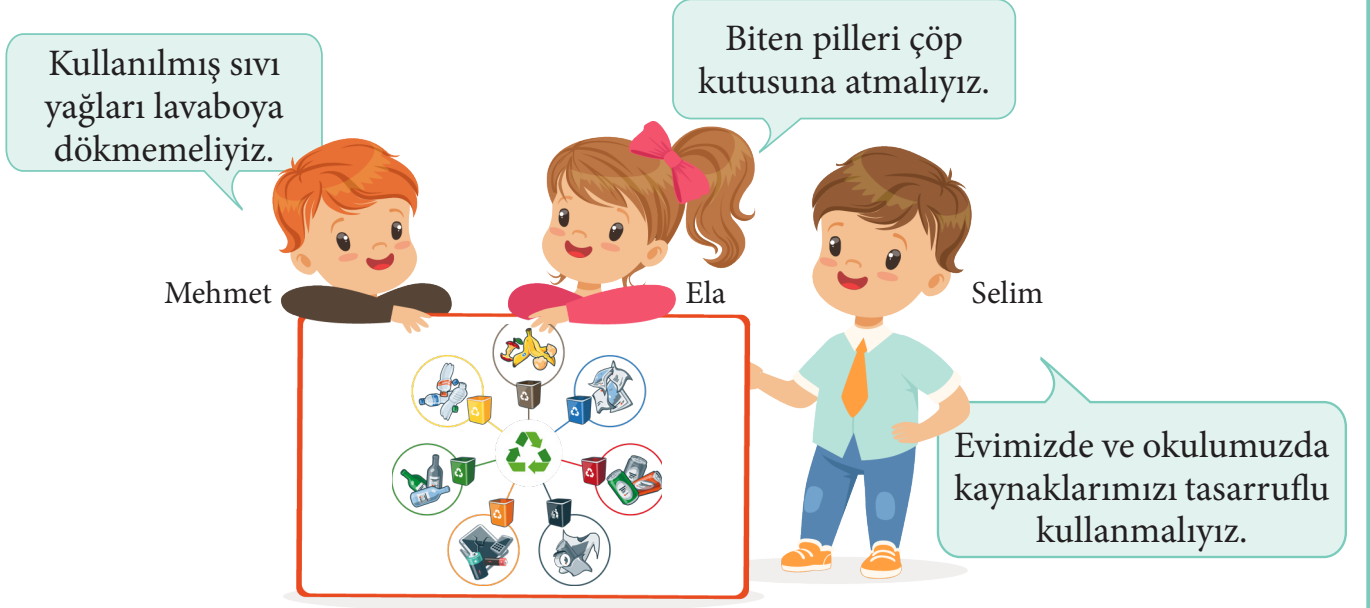

Pazar yeri

Okul

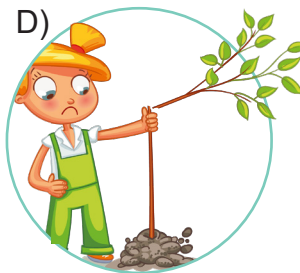
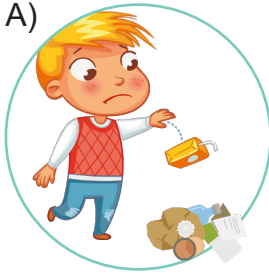
15. Aşağıdaki görselde bir grup öğrencinin çevre temizliği ile ilgili hazırladıkları afişe yazmak istedikleri bilgiler verilmiştir.

Buna göre hangi öğrencilerin verdiği bilgi afişte yer alabilir?

- A) Yalnız Ela
- B) Mehmet ve Ela
- C) Mehmet ve Selim
- D) Mehmet, Ela ve Selim

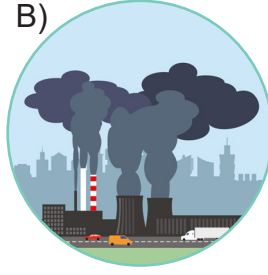
16. Temiz bir çevre için aşağıdaki davranışlardan hangisi yapılmalıdır?

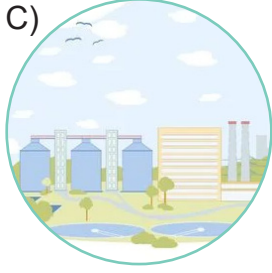
17. Aşağıdaki görsellerin hangisinde doğal çevreye zarar verilmektedir?

Ağaç dikme

Fabrika atıkları

Su arıtma tesisi

Geri dönüştürme

18. Arda aşağıdaki haritada gösterilen bölgede yaşamaktadır.

Buna göre Arda'nın yaşadığı bölgedeki alanlardan hangileri yapay çevredir?

- A) Yalnız 2
- B) 1 ve 4
- C) 2 ve 3
- D) 1, 3 ve 4

19. Burcu, sınıf panosuna yapay çevreyle ilgili görseller asacaktır.

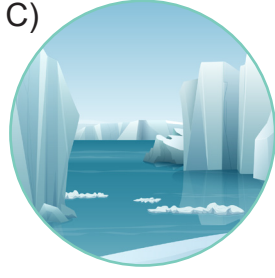
Buna göre Burcu aşağıdakilerden hangisini sınıf panosuna asmış olabilir?

Oyun parkı

Çöl

Buzullar

Kumsal

20. Aşağıda iki farklı çevreye ait numaralanmış resimler verilmiştir.

I

II

Bu resimlerle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) II. resim doğal çevreyi temsil etmektedir.
- B) II. resimdeki çevre kendiliğinden oluşmuştur.
- C) Her iki çevre ile ilgili sorunlara karşı duyarlı olmalıyız.
- D) I. resimdeki çevre insanlar tarafından oluşturulmuştur.

21. Defne yakın çevresini daha yaşanılabilir hâle getirmeye yönelik yapay çevre tasarlamıştır.

Yaşadığı çevre

Tasarladığı çevre

Buna göre Defne tasarladığı çevre ile hangisini amaçlamamıştır?

- A) Yaşadığı şehrin daha kalabalıklaşmasını
- B) Çocuklar için daha güvenli alanlar olmasını
- C) Trafiğin oluşturduğu ses ve hava kirliliğinin azalmasını
- D) Çevresindeki atıkların azalması ve geri dönüştürülmesini

22. Aşağıdaki tabloda doğal çevrenin korunmasına yönelik bazı davranışlar verilmiştir.

Davranışlar	
Ulaşım için toplu taşıma araçları tercih edilmelidir.	
Alışverişlerde naylon poşet kullanılmalıdır.	
Bitmiş piller çöp kutusuna atılmalıdır.	
Çevremizde bulunan yeşil alanlar korunmalı ve ağaç dikilmelidir.	

Buna göre doğru davranışlara ait kutular işaretlendiğinde sonuç aşağıdakilerden hangisi olur?

A)

✓
✓
✓

B)

✓
✓

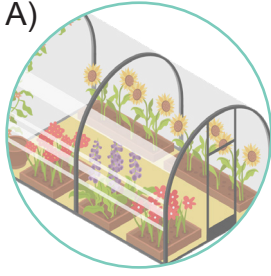
C)

✓
✓
✓

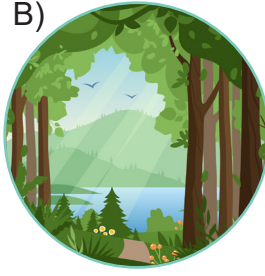
D)

✓
✓

23. Aşağıdaki ortamlardan hangisi yapay çevredir?

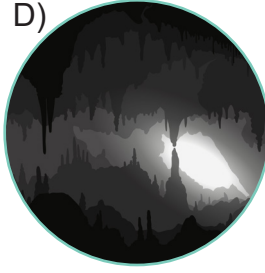
Sera

Orman

Şelale

Mağara

24.

Peribacaları

Doğal anıt

Yedigöller

Millî park

Pamukkale
travertenleri

Millî park

Yukarıdaki eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız ★
B) ♥ ve ★
C) ♥ ve ●
D) ♥, ★ ve ●

25.

Ahmet, ailesi ile pikniğe gittiğinde görseldeki çevre sorunu ile karşılaşmıştır. Arkadaşları ile çevre bilinci oluşturmak için bir afiş hazırlamaya karar vermişlerdir.

Bu afişe aşağıdaki sloganlardan hangisini yazmaları uygun olmaz?

- A) Doğaya çöp atma
- B) Naylon poşet kullanma
- C) Atık piller çöp kutusuna
- D) Temiz bir dünya için el ele

26. Millî parklarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Koruma altına alınması gereken yapay çevrelerdir.
- B) Pek çok bitki ve hayvanı bir arada görmek mümkündür.
- C) Doğaya olan özlemimizi giderebilmek için gittiğimiz yerlerden biridir.
- D) Dinlenme ve eğlenme gibi ihtiyaçlarımızı karşılayan ender bulunan alanlardır.

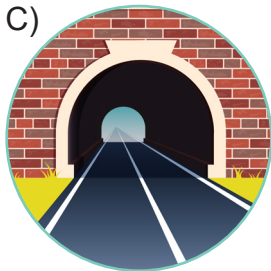
27. Aşağıdakilerden hangisi doğal bir çevredir?

Irmak

Köprü

Tünel

Tarla

28. Doğal anıtlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Peribacaları, travertenler, mağaralar doğal anıtlara örnektir.
- B) Doğa olaylarının etkisiyle çok uzun süreçte oluşmuşlardır.
- C) İnsanların ilgisini çeken muhteşem oluşumlardır.
- D) Canlıların yaşaması için uygun ortamlar değildir.

29. Aşağıdakilerden hangisi geri dönüşümün sağladığı faydalardan biri değildir?

- A) Atık miktarını azaltılması
- B) Enerji ve para tasarrufu
- C) Dünya kaynaklarının daha az tüketilmesi
- D) Atıkların doğada daha uzun süre kalması

30. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere verilen ifadelerden uygun olanları yazınız.

hava kirliliği

yenilenebilir

arabalar

plastik

çevre

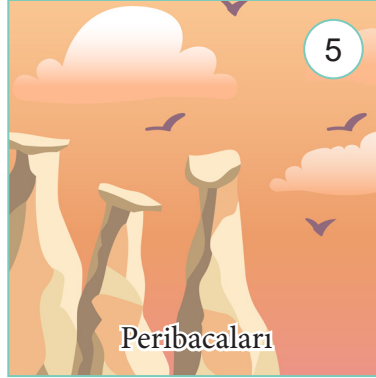
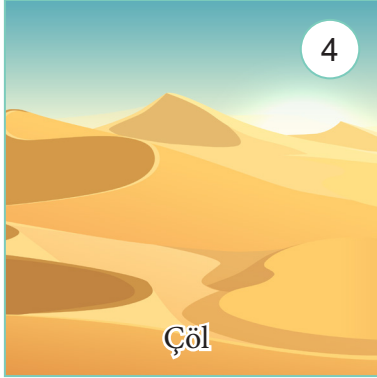
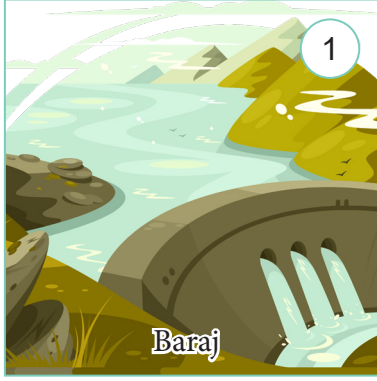
çöp

1. .... ve fabrikalardan havaya salınan gazları solumak sağlığımızı olumsuz etkiler.
2. Lağım suları ve .... gibi atıklar nehir, göl ve denizlere ulaşırsa canlılar zarar görür.
3. ...., Dünya'yı Güneş'in zararlı etkilerinden koruyan ozon tabakasına zarar verir.
4. Güneş ışığı ve rüzgâr; ..... ve çevre kirliliğine neden olmayan kaynaklardır.
5. Cam, kâğıt, ... ve metal atıklar geri dönüştürülerek yeni ürünler elde edilir.

31. Aşağıdaki ifadelerin başındaki boşluklara doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

☐	Hava, toprak ve su canlı varlıklardır.
☐	Yavru bir kedi erişkin olduğunda büyümesi durur.
☐	Hayvanlar kendi besinlerini üretebilirler.
☐	Bitkiler hareket edemezler.
☐	Canlı varlıklar besine, suya, havada ya da suda bulunan oksijene ihtiyaç duyar.
☐	Yaşadığımız çevreyi korumak ve temiz tutmak hepimizin görevidir.
☐	Plastik maddelerin doğada kalma süresi çok kısadır.
☐	Kâğıtların geri dönüşümü daha az ağacın kesilmesi anlamına gelir.

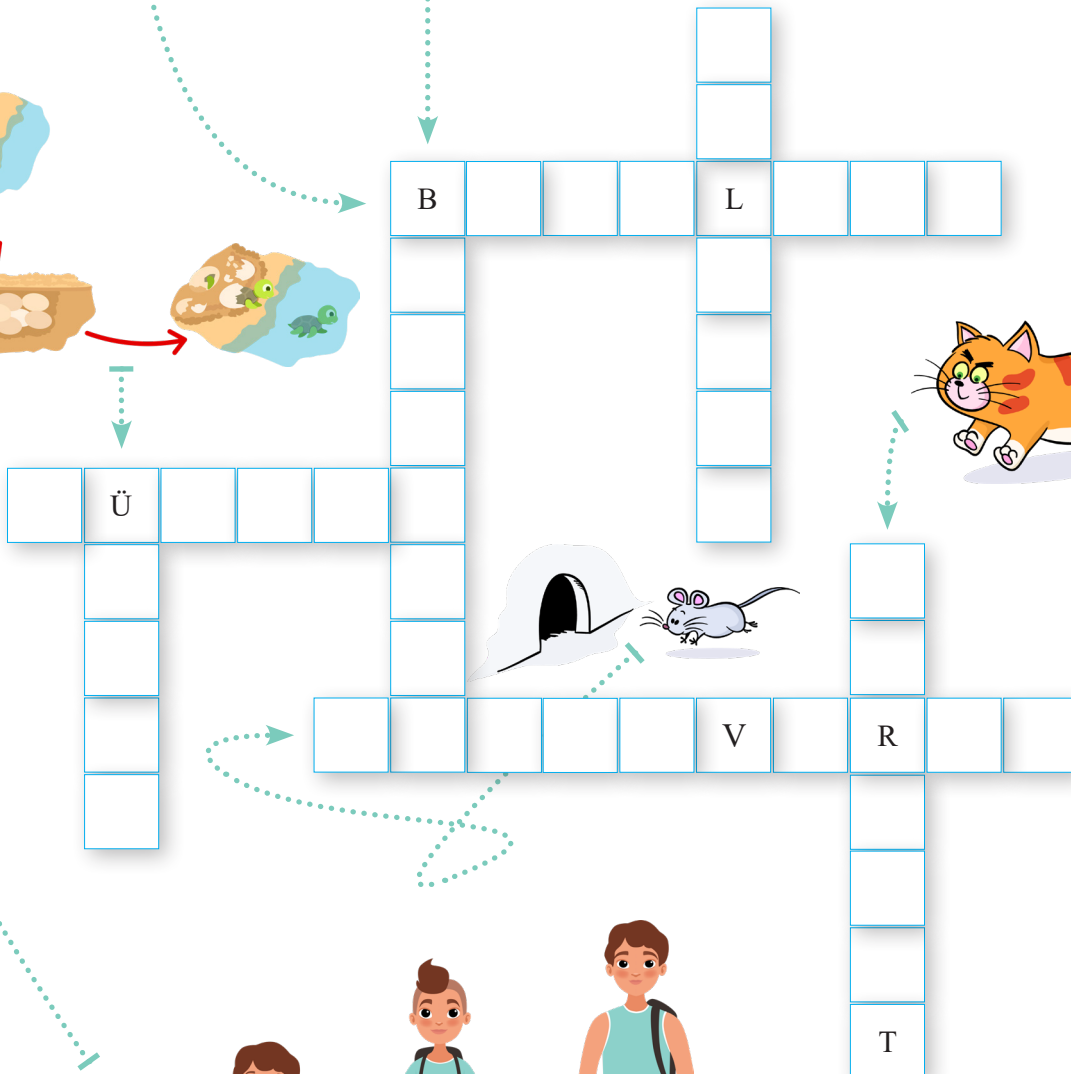
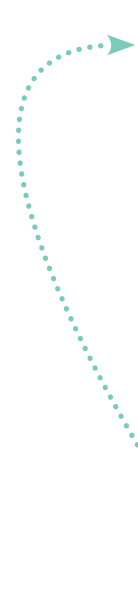
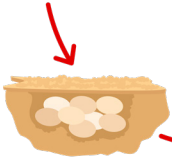
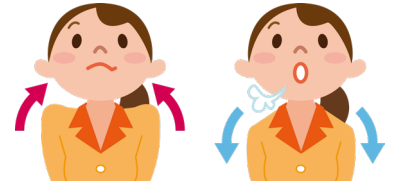
32. Aşağıda çevremizdeki bazı unsurlara ait numaralanmış görseller verilmiştir.

Bu unsurları doğal ve yapay çevre olmalarına göre sınıflandırarak aşağıdaki tabloya numaralarını yazınız.

Doğal Çevre	Yapay Çevre

33. Aşağıdaki görselleri karşılayan canlılık özelliklerini bulmacada ilgili alana yazınız.

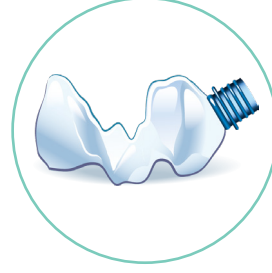
34. Aşağıda bazı atık maddeler verilmiştir.

Kavanoz

İçecek kutusu

Pet şişe

Gazete

Meyve suyu kutusu

Konserve kutusu

Soda şişesi

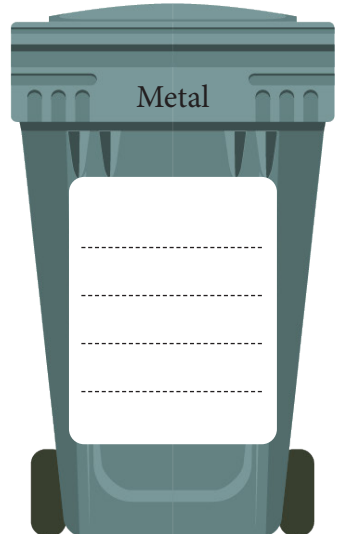
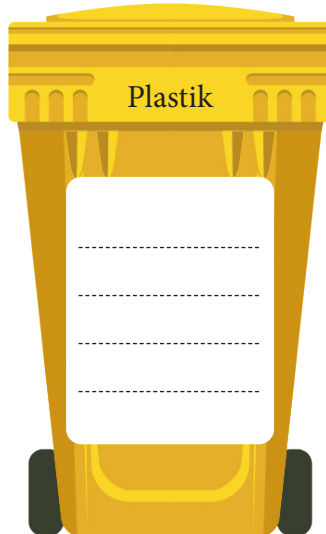

Naylon poşet

Karton bardak

Verilen atık maddeleri uygun geri dönüşüm kutularının içine yazarak ayırıştırınız.

35. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere verilen ifadelerden uygun olanları yazınız.

doğal

yapay

köprüler

millî parklar

doğal anıtlar

çevre kirliliğine

geri dönüşüm

plastik

1. .... birçok canlının doğal yaşamı olan ve koruma altına alınan doğal çevrelerdir.
2. Çeşitli kaynakların kullanımından ortaya çıkan atıkların bilinçsizce doğaya bırakılması ..... neden olur.
3. .... çevreler insanlar tarafından değişikliğe uğratılmamış yerlerdir.
4. .... , atıkların çeşitli işlemlerden geçirilerek yeni ürünlere dönüştürülmesidir.
5. İnsan etkisiyle oluşturulmuş ya da değişikliğe uğratılmış yerlere ..... çevre denir.
6. .... yer kabuğunun oluşumu sırasında meydana gelen yeryüzü şekilleridir.
7. .... yapay çevreye örnektir.

36. Aşağıda fasulye bitkisinin yaşam döngüsünü gösteren bir şema ve görselleri verilmiştir.

Bu yaşam döngüsünü oluş sırasına göre aşağıdaki kutucuklara yazınız. Her aşamaya ait görseli keserek uygun alana yapıştırınız.

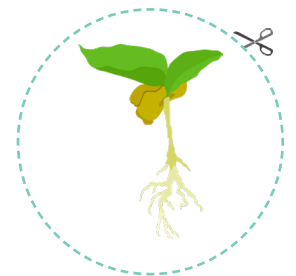
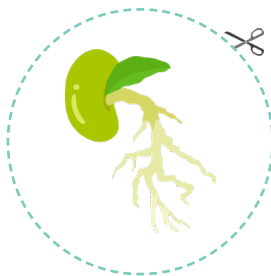
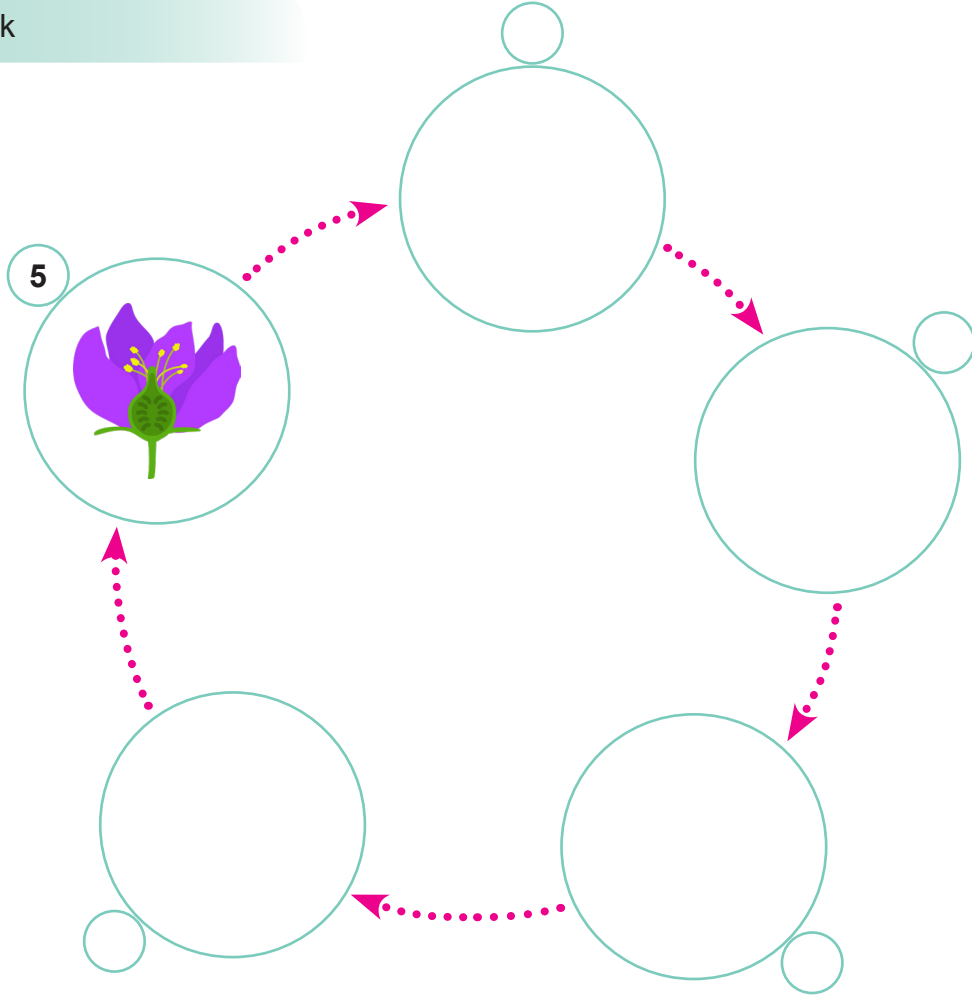
1

2

3

4

5 Çiçek

CEVAP ANAHTARI

1. B	11. A	21. A
2. B	12. D	22. D
3. C	13. C	23. A
4. A	14. B	24. B
5. B	15. C	25. C
6. C	16. B	26. A
7. D	17. B	27. A
8. D	18. C	28. D
9. D	19. A	29. D
10. B	20. C	

30.

1. Arabalar ve fabrikalardan havaya salınan gazları solumak sağlığımızı olumsuz etkiler.
2. Lağım suları ve çöp gibi atıklar nehir, göl ve denizlere ulaşırca canlılar zarar görür.
3. Hava kirliliği, Dünya'yı Güneş'in zararlı etkilerinden koruyan ozon tabakasına zarar verir.
4. Güneş ışığı ve rüzgâr; yenilenebilir ve çevre kirliliğine neden olmayan kaynaklardır.
5. Cam, kâğıt, plastik ve metal atıklar geri dönüştürülerek yeni ürünler elde edilir.

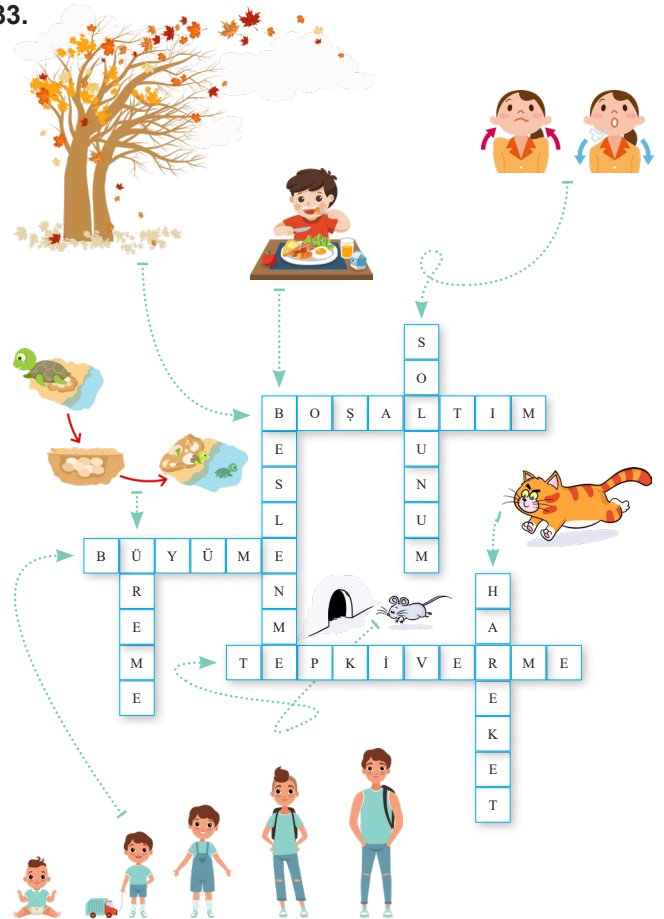
31.

Y	Hava, toprak ve su canlı varlıklardır.
D	Yavru bir kedi erişkin olduğunda büyümesi durur.
Y	Hayvanlar kendi besinlerini üretebilirler.
Y	Bitkiler hareket edemezler.
D	Canlı varlıklar besine, suya, havada ya da suda bulunan oksijene ihtiyaç duyar.
D	Yaşadığımız çevreyi korumak ve temiz tutmak hepimizin görevidir.
Y	Plastik maddelerin doğada kalma süresi çok kısadır.
D	Kâğıtların geri dönüşümü daha az ağacın kesilmesi anlamına gelir.

32.

Doğal Çevre	Yapay Çevre
2, 4, 5, 9	1, 3, 6, 7, 8

33.

34.

35.

1. **Milli parklar** birçok canlının doğal yaşamı olan ve koruma altına alınan doğal çevrelerdir.
2. Çeşitli kaynakların kullanımından ortaya çıkan atıkların bilinçsizce doğaya bırakılması **çevre kirliliğine** neden olur.
3. **Doğal** çevreler insanlar tarafından değişikliğe uğratılmamış yerlerdir.
4. **Geri dönüşüm**, atıkların çeşitli işlemlerden geçirilerek yeni ürünlere dönüştürülmesidir.
5. İnsan etkisiyle oluşturulmuş ya da değişikliğe uğratılmış yerlere **yapay** çevre denir.
6. **Doğal anıtlar** yer kabuğunun oluşumu sırasında meydana gelen yeryüzü şekilleridir.
7. **Köprüler** yapay çevreye örnektir.

36.

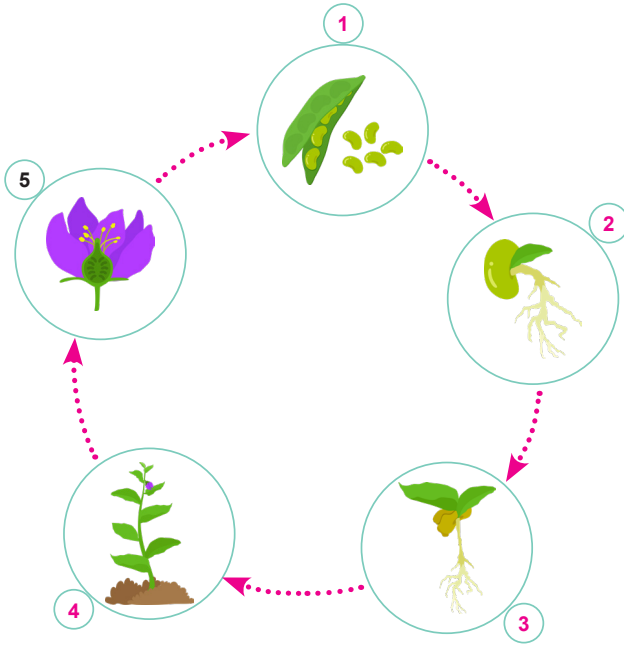
1 Tohum

2 Çimlenme

3 Genç bitki

4 Erişkin bitki

5 Çiçek

Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

